

Vergaderjaar 1990–1991 Nr. 21a

19 859

Regelen betreffende de openbaarheid van bestuur (Wet openbaarheid van bestuur)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT¹

Vastgesteld 18 december 1990

Opmerkingen en vragen van de **C.D.A.**-fractie.

De leden van de C.D.A.-fractie maakten deze opmerkingen naar aanleiding van de memorie van toelichting.

a. Algemeen gedeelte

III. *De opzet van de vernieuwde WOB en de dereguleringsstoets. Deregulering (pag 5).*

Mede naar aanleiding van het advies van de evaluatiecommissie is de regering van oordeel dat lagere (mede)overheden en andere op grond van de WOB aangewezen organen niet meer volledig vrij zullen zijn in het bepalen van het tarief voor het verstrekken van kopieën etc. In een tarievenbesluit zullen marges aangegeven worden waarbinnen zij tarieven kunnen vaststellen (*uniformiteit voorkomen prohibitief hoge tarieven*). Gezien de uitvoerige gedachtenwisseling betreffende deze aangelegenheid tijdens de behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal hadden de aan het woord zijnde leden geen behoefte om hierop in specifieke zin nader in te gaan. Wel zouden zij – ook in relatie tot eerdere vragen terzake – om wille van de duidelijkheid van de regering willen vernemen wanneer in het kader van de deregulering óók de financiële verantwoordelijkheid aan de medeoverheden worden overgelaten en wanneer per definitie niet. Restricties, zo meenden zij, passen in beginsel niet in de dereguleringsfilosofie zeker niet indien er geen sprake is van enige vorm van inkomensbeleid. Helderheid omtrent de inhoudelijke merites van het begrip deregulering zal de consistentie qua toepassing bevorderen.

Deregulering (pag 6).

Wat moet verstaan worden onder: «Het is niet uitgesloten dat in de toekomst zelfstandige bestuursorganen met een privaatrechtelijke status onder de WOB gaan vallen»?

¹ Samenstelling: Postma (CDA), Pröpper (CDA), Houben-Sipman (CDA), Mastik-Sonneveldt (PvdA), Mw. J. H. B. van der Meer (PvdA) (voorzitter), Tjeenk Willink (PvdA), Van Boven (VVD), Talsma (VVD), Vis (D66), Vogt (Groen Links), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF), Van der Jagt (GPV).

V. *Uitgangspunten*

«Het belang van de geadresseerde bij eerste kennisneming van de informatie (pag. 11)

In de laatste alinea van dit onderwerp wordt gesteld dat het verstrekken en weigeren van informatie het resultaat zal moeten zijn van een belangenafweging. Houdt de gekozen formulering in dat min of meer bewust een onzekere factor (subjectiviteit) wordt ingebouwd (c.q. geaccepteerd) of is de regering van mening dat de wetstekst voldoende houvast biedt om een zo optimaal mogelijke doorvoering van het gelijkheidsbeginsel te waarborgen?

Documenten, betrekking hebbend op overleg met of het horen van niet-advies commissies (pag. 15)

De aan het woord zijnde leden konden instemmen met de visie van de regering betreffende de uitzonderingsgronden. De vraag die daarbij wel reeds is in hoeverre ondanks de gekozen formulering t.w. «wij menen evenwel dat met het tot stand brengen van dergelijke bijzondere regelingen bijzonder grote terughoudendheid moet worden betracht», toch niet tot «vluchtgedrag» zal kunnen (gaan) leiden.

Gesteld wordt op pagina 16 «de adviesinstallaties zullen uit bedoelde stukken geen informatie aan derden mogen verschaffen, indien zij weten of moeten begrijpen dat de informatie vertrouwelijk ter kennisneming is toegezonden». Bestaat naar de mening van de regering niet het gevaar dat een te subjectieve interpretatie tot de mogelijkheid behoort?

B. *Artikelsgewijze toelichting*

IV. *Informatie uit eigen beweging.*

artikel 8, eerste lid (pag. 30)

Bij de parlementaire behandeling in de Tweede Kamer is uitvoerig stilgestaan bij het aspect van de «Beïnvloedende publieksvoorlichting». De leden van de C.D.A.-fractie beperkten zich dan ook tot een enkele vraag. Zowel op bovengenoemde pagina als ook in de memorie van antwoord (19 859 nr. 6) (pag. 20) wordt als tweede criterium genoemd: het onderwerp is in de samenleving niet te controversieel. Wat is mede in het licht van de eerdergenoemde parlementaire behandeling (nog) de functie van het woordje «te». Wie bepaalt zulks en aan de hand van welke criteria? Ware het niet beter, zoals ook defacto uit de handeling van de Tweede Kamer blijkt, te spreken over onderwerpen die controversieel zijn?

VI. *Overige bepalingen*

Artikel 10 (eerste lid)

2. b. *Schade voor de veiligheid van de staat. (pag. 33)*

In de toelichting wordt gesteld dat de regering voornemens is het Beveiligingsvoorschrift II, 1961 aan te passen. Binnen welke termijn zal dit geschieden?

Artikel 17 (pag. 41)

Door de regering wordt de hoop uitgesproken dat na verloop van tijd meer inzicht wordt verkregen in de wijze waarop eventuele evaluaties dienen plaats te vinden. In artikel 17 van het nader gewijzigd voorstel van wet (19 859) staat omschreven dat 5 jaar na het in werking treden van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag wordt gezonden over

de wijze waarop de wet is toegepast. Is dit artikel gebaseerd op het inmiddels verkregen nadere inzicht in deze materie?

Opmerkingen en vragen van de **P.v.d.A.**-fractie

A. De leden van de fractie van de P.v.d.A. erkennen dat het wetsvoorstel in vergelijking met de bestaande wet evidente verbeteringen bevat. Essentieel blijft echter het antwoord op de vraag of de wet in de dagelijkse praktijk werkelijk «de burger in de gelegenheid (zal) stellen de bestuurlijke besluitvormingsprocessen in heden en verleden te doorzien».

(Memorie van Antwoord II, pag. 11).

– Moet niet worden gevreesd dat dit doel feitelijk alleen bereikbaar blijft voor burgers die de weg binnen de overheid (c.a.) al kennen, in staat zijn de financiële drempels te nemen, bereid zijn vol te houden en de mogelijkheid hebben om (publieke) druk uit te oefenen?

– In de Nota naar aanleiding van het Eindverslag zegt de regering niet te kunnen aangeven hoeveel maal per jaar een beroep op de W.O.B. wordt gedaan. Kan de regering wel een indicatie geven voor de gezamenlijke departementen (of enkele departementen bij voorbeeld Binnenlandse Zaken en Financiën)? Heeft de regering met de leden van de P.v.d.A.-fractie de indruk dat het aantal verzoeken op grond van de W.O.B. van journalisten afneemt?

B. Zijn de voorwaarden om de wet ook naar letter en geest uit te voeren vervuld?

– Hoe weet de burger tot welke ambtenaar hij of zij zich moet richten nu op de meeste departementen de W.O.B.-functionarissen zijn verdwenen?

– Hoe weet de burger dat hij of zij met een eventuele afwijzing geen genoegzaam behoeft te nemen?

– Op welke wijze zijn (en blijven) de ambtenaren geïnformeerd over de bepalingen in deze wet en de daarop betrekking hebbende jurisprudentie?

– Is gegarandeerd dat de termijnbepaling (artikel 6) ook daadwerkelijk kan worden gehaald (menskracht) zonder dat aan de zorgvuldigheid tegenover burger en overheidsorgaan wordt tekort gedaan?

– Welke grens neemt de Kroon in acht bij goedkeuring van de legesverordeningen waarin de vergoedingen voor copieën en uittreksels of samenvattingen zijn bepaald?

C. Grotere doorzichtigheid van het besluitvormingsproces is zowel uitkomst als voorwaarde voor de openbaarheid, het uitgangspunt voor dit wetsvoorstel.

– Op hoeveel departementen bestaan thans voorschriften voor de indeling en stijl van ambtelijke stukken waardoor de regeling van artikel 11 (proefpersoonlijke beleidsopvattingen) geen afbreuk behoeft te doen aan het principe dat ook informatie uit documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad, openbaar is en waardoor die informatie ook binnen de daarvoor gestelde termijn kan worden verstrekt (vergelijk regeling ministerie Binnenlandse Zaken)?

– Onderkent de regering dat ambtenaren vaak een spanning voelen tussen de loyaliteit aan (het beleid van) de eigen minister en de informatieplicht ingevolge de W.O.B. (resp. artikel 68 Grondwet)? Op welke wijze dienen ambtenaren naar het oordeel van de regering deze spanning op te lossen?

D. Bij de voorbereiding en openbare behandeling in de Tweede Kamer is een aantal malen het probleem aan de orde geweest van de verhouding tussen de informatieplicht aan de Kamers op grond van door (individuele) leden gevraagde inlichtingen (artikel 68 GW) en de mogelijkheid van «een ieder» (Kamerleden niet uitgesloten) informatie in te winnen op grond van de W.O.B.

– Waarom is hier eigenlijk van een probleem sprake, gelet op de gemeenschappelijke doelstelling (controleerbaarheid) en gegeven de nauwe band tussen politieke en publieke contrôle?

De voorzitter van de commissie,
mevrouw J. H. B. van der Meer

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld